

MEDDELANDEN

Collegium Patristicum Lundense

Kollegiet har under året anordnat en patristisk dag och en patristisk afton. Vid den patristiska aftonen, som ägde rum den 10 oktober, talade professor Anders-Christian Jacobsen om Augustinus teologiska antropologi. Den patristiska dagen ägde rum den 20 mars och hade temat "Pilgrimer i den tidiga kyrkan" (se vidare nedan). I samband med detta hölls också kollegiets årsmöte. Vid årsmötet valdes följande personer till styrelseledamöter: Samuel Rubenson (omval), Thomas Arentzen (omval), Britt Dahlman (omval), Benjamin Ekman (omval), Annamaria Laviola (omval), Katarina Pålsson (omval), Henrik Rydell Johnsén (omval) och Andreas Westergren (omval). Styrelsen har under året haft tre protokollförda möten (12 januari, 16 maj och 14 september). Därutöver har redaktionsutskottet och symposieutskottet var för sig mötts för att handlägga ärenden. Arbetet med kommande två volymer av Svenskt Patristiskt Bibliotek, vars redaktör är Gösta Hallonsten, har fortsatt under året.

Katarina Pålsson

Forum for Patristik

For 20. år i træk kunne Forum for Patristik byde på to møder med foredrag om patristiske emner. I januar talte mag.art. og tekstilforsker Anne Hedeager Krag om kristne motiver på ægyptiske tekstiler fra 4.-7. årh. Krag gav eksempler på disse motiver, der ganske ofte er gammeltestamentlige figurer som patriarken Josef eller episoder kendt fra Det Nye Testamente såsom Bebudelsen, Maria med barnet og Helligtrekonger. Herefter belyste historiker, dr.phil. Jon Gissel, hvordan byzantinske kejsere forsøgte at få indflydelse på beslutninger på de

store konciler, men måtte bøje af, når der var modstand i teologiske spørgsmål. Seminaret i København blev rundet af med et foredrag ved provst emeritus Holger Villadsen, der forsøgte at finde frem til de oldkirkelige spor i de nye nadverritualer fra 1912 og 1992 i Danmark.

Seminaret i Aarhus i august var nummer 40 i rækken siden Forum for Patristik første gang mødtes i 1998 (for en oversigt over seminarer, se <http://www.patristik.dk/Seminarer.html>). Det blev fejret ved en lille reception efter foredragene, som bl.a. handlede om Luther og oldkirken. Ph.d.-studerende Christian Houth Vrangbæk talte om, hvordan synet var på kirkefædrene og deres autoritet i renæssancehumanismen og i reformationstiden, mens professor, dr.theol. Anders-Christian Jacobsen fokuserede på Luthers videreførelse af arven fra Augustin og de problematiske aspekter ved denne tradition som eksempelvis benægtelsen af menneskets frie vilje. Endelig undersøgte cand.theol. Christian Jacques Stub i sit foredrag, om filosofen Immanuel Kant kunne være direkte eller indirekte præget af Origenes' forestillinger om menneskets frie vilje.

Uffe Holmsgaard Eriksen

Forskningsprojektet Formative Wisdom (FOWIS), Lunds universitet

Forskningsprojektet *Formative Wisdom. The Reception of Monastic Sayings in European Culture: Scholarly Collaboration on a Digital Platform* (FOWIS) har slutfört sitt andra år. De medverkande forskarna är, förutom undertecknad, Britt Dahlman, Elisabet Göransson, Karine Åkerman Sarkisian, Johan Åhlfeldt, Carl-Erik Lundblad och som assistent Moa Karlsson. Det har varit ett intensivt år när det gäller utvecklingen av den webbaserade forskningsplattformen och dess stora databas över textförmedlingen av de tidigmonastiska tänkespråken. Detaljerade analyser av viktiga grekiska och latinska handskrifter och handskriftstraditioner har kompletterats med studier av den tidiga kyrkoslaviska förmedlingen där vi fått tillgång till ett unikt material genom kontakt med professor William Veder, som besökte Lund på inbjudan av forskningsprojektet. Arbetet med den nordiska receptionen har påbörjats genom Carl-Erik Lundblad. FOWIS presenterade sitt arbete vid sommarens internationella kongress för medeltidsstudier i Leeds och arrangerade en workshop i Lund kring arbete

med digitala metoder vid bearbetning av stora textcorpora. Vid en workshop i Göttingen, arrangerad av projektet i samarbete med det av Deutsche Forschungsgemeinschaft finansierade forskningsområdet "Bildung und Religion" presenterades en del preliminära resultat samt diskuterades framtida samarbeten. En första översikt över den folk-språkiga receptionen av tänkespråken har publicerats av forskningsledaren Samuel Rubenson.

Samuel Rubenson

Forskningsprosjektet Spede stemmer fra fortiden, Universitetet i Oslo

Prosjektet «Spede stemmer fra fortiden: nye perspektiver på barndom i det tidlige Europa (Tiny Voices from the Past: New Perspectives on Childhood in Early Europe)» (2013–2017), som har vært finansiert av Norges Forskningsråd og Universitetet i Oslo, holdt sin avslutningskonferanse 23.–25. august 2017. Mange av de norske og internasjonale deltakerne bidro med presentasjoner av sine bidrag, med tallrike interesserte tilhørere.

Prosjektet, som har vært drevet ved faget idéhistorie, Universitetet i Oslo, har involvert prosjektleder, én postdoc., to phd-stipendiater og ca. femti forskere. Det har produsert tre antologier, to monografier, phd- og masteravhandlinger og en rekke artikler og bokkapitler samt bidratt med popularisert stoff til media.

Perioden som har vært behandlet, er 400-tallet f.Kr.–1200-tallet e.Kr., men med fokus på 1.–8. århundre. Vi har undersøkt perioden ut fra både diakrone og synkrone perspektiver, med blick for samspillet mellom på den ene siden tanke- og mentalitetsmessige forhold og på den andre siden materielle og sosiale forhold. Studiet av samvirke og brytning mellom ulike kulturelle tradisjoner har stått sentralt, så som gresk-romersk filosofi og kristen, jødisk og islamsk tenkning. Prosjektet har lagt stor vekt på tverrfaglighet.

Barndomsprosjektet har hatt tre målsettinger: 1. å utforske sentrale sider av barns liv og virkelighet i perioden (kulturelt, sosialt, materielt), så langt som mulig ut fra et «barneperspektiv»; 2. å undersøke de forestillingene om barn og barndom som er å finne i ulike kilder, der det aller meste av materialet gjenspeiler voksnes oppfatninger; og 3. å relatere dette tradisjonshistorisk og hermeneutisk til moderne oppfat-

ninger om barn og barndom. Dette siste har også resultert i antologien *Nordic Childhoods*.

Materialet har både vært kilder som har vært mye studert for andre formål (f.eks. historiske, litterære og religiøse tekster) og lite utforskede kilder (innskrifter, lover, arkeologisk materiale o.a.). Et spesielt fokusområde har vært de apokryfe barndomsevangeliene om Jesus og Maria (Tomas' barndomsevangelium og Jakobs protevangelium).

Prosjektet har metodologisk sett hatt to vinklinger: 1. å studere kildene – både kjente og lite kjente – med øye for hvilke forestillinger om barn og barndom som kommer til syne, og 2. å utforske kilder av ulike slag med blick for de spor som barna selv har etterlatt (leker, tegninger, brev, innskrifter o.a.). Det har også vært viktig å bidra til metodeutvikling på disse områdene. Prosjektet har bidratt til å bygge nettverk mellom forskere både i Norden og internasjonalt, også på tvers av disipliner og kulturelle tradisjoner.

Substansielt har prosjektet bidratt til nye funn, ikke minst gjennom studiet av kilder av svært ulike slag og fra ulike sosiale lag. Mange av disse har ikke tidligere vært forsket på ut fra et barneperspektiv (f.eks. filosofiske tekster); andre har knapt vært forsket på i det hele tatt (f.eks. islamske trøsteskrifter om døde barn). Prosjektet har vært opp-tatt av å se på barn som aktører, dvs. som subjekter med sentrale sosiale funksjoner, og som selv har bidratt til å forme egne og andres liv. I noen tilfeller har prosjektet bidratt til å løfte fram historiske og kulturelle variasjoner i oppfatninger av barnet som menneske og av barndommen som livsfase, og dessuten pekt på at dette også har sammenheng med menneskesynet mer generelt (f.eks. barn som uferdige mennesker eller, motsatt, som idealer for det menneskelige).

Norges Forskningsråd publiserte i 2017 en evaluering av norsk humaniora, der prosjektet fikk toppvurdering, noe vi er svært glade for. For mer informasjon om prosjektet, publikasjoner o.a. se www.hf.uio.no/ifikk/forskning/prosjekter/barndom/index.html.

Reidar Aasgaard

Center for Studiet af Antikken og Kristendommen (CSAC),
Aarhus Universitet

I 2017 fik Centret for Studiet af Antikken og Kristendommen (CSAC) besøg fra både nær og fjern. I februar gæstede doktoranden Katarina

Pålsson fra Lunds Universitet centret. Hun talte om Hieronymus' brug af Origenes i stridighederne med jovianere, origenister og pelagianere.

Centrets mangeårige samarbejdspartner, seminarielektor Niels Jørgen Willert, holdt i marts en forelæsning og præsenterede sin nyeste bog *Kristendommens påskefortællinger* (Eksistensen 2017), som er 12. bind i serien Antikken og Kristendommen, en serie der er blevet til i forlængelse af arbejdet i CSAC. Præsentationen blev arrangeret i samarbejde med forskningsenhederne Det Nye Testamente og Den Kristne Orient.

I april blev der arrangeret en workshop med titlen "Movements of People and Ideas in the First Millennium" med indledningsforelæsning ved professor Garth Fowden, Cambridge Universitet. Respondent var Søren Sindberg Jensen. Efter forelæsningen var der præsentationer ved forskere tilknyttet centret fra klassiske studier, historie og teologi.

Dr. Olga Alieva (National Research University Higher School of Economics, Moskva) holdt seminar CSAC i maj, hvor hun fokuserede på Basilus af Caesareas *Ad adolescentes* og synet på klassisk paideia hos hans samtidige kappadokiere, Gregor af Nazians og Amfilochius af Iconium. Fælles for dem er, at de ser klassisk paideia som første skridt på vejen mod indvielse i de højere mysterier som er bevidnet i Bibelen.

August bød på et besøg fra tidligere masterstuderende ved Religious Roots of Europe, Kwaku Boamah, som nu er ved universitetet i Ghana. Han talte om, hvordan forfølgelse og martyrdom blev præsenteret i tidligkristne martyrbetretninger og apologetiske tekster.

Et af centrets lokale medlemmer, ph.d.-studerende Christian Houth Vrangbæk, udlagde brugen af kirkefædre hos vestlige teologer i renæssancen og i reformationstiden, mens sidste seminar blev afholdt i november, hvor Eric Hoff fra Oxford Universitet talte om, hvordan Augustin beskriver Adam i Paradis.

Uffe Holmsgaard Eriksen

Den Kristne Orient, Aarhus Universitet

Forskningsenheden Den Kristne Orient ved Aarhus Universitet udmærker sig ved at fokusere på kristendom uden for det vestlige og

byzantinske rige i det første årtusind og har en stærk filologisk interesse i sprog som koptisk, armensk, ge'ez, syrisk og arabisk.

I februar var der besøg fra lektor Jan Dochhorn, Durham, der sammen med ph.d.-studerende Lasse Løvlund Toft har arbejdet på at publicere to tekster fra de gådefulde etiopiske falashaer. Teksterne er skrevet på ge'ez, og de to tekster, *Mashafa Malâekt* og *Abba Êlyâs*, beskriver bl.a. idéer om livet efter døden og falashaernes religiøse moral og sabbatkult.

Lektor Gunner Mikkelsen, fra Macquarie University, Sydney, gav i maj to forelæsninger om zarathustrisme og manikæisme i det senantikke og middelalderlige Kina. Den ene forelæsning handlede om zoroastiske begravelseskikke i Xi'an i 6. årh, som kom til provinsen med sogdiske handelsrejsende. I den anden forelæsning kom Mikkelsen ind på, hvordan manikæiske tekster blev "buddhificeret", da de blev oversat i 8. årh. til kinesisk. Her blev Mani fremstillet som en ny "lysende Buddha". Begge forelæsninger blev arrangeret sammen med Forskningsprogrammet for Religionsvidenskab ved Aarhus Universitet.

Efterårets seminarer bød på i oktober på en præsentation af et kodikologisk studium af Bodmer papyri, som lektor Brent Nongbri har udført i forbindelse med en digitalisering af disse tidlige kodex, mens professor Alessandro Bausi gæstede forskningsenheden i november for at fortælle om den seneste forskning inden for tidlig-etiopisk manuskriptkultur med fokus på Aksum og forholdet til den senantikke kristianisering af området.

Uffe Holmsgaard Eriksen

Nordisk Patristisk Bibliografi

En internetversion af *Nordisk Patristisk Bibliografi* findes på den danske hjemmeside www.patristik.dk. Den blev oprettet i 2001 efter forslag på det sjette nordiske patristikermøde i 2001. Den blev ajourført i 2007 og trænger til ny ajourføring. Det er min plan, at en ajourføring skal ske i sidste kvartal af 2017 og første kvartal af 2018.

Når det er en del år siden, at internetversionen er blevet ajourført, hænger det sammen med, at bibliografien også blev publiceret i bogform i overensstemmelse med de oprindelige planer. Bind I med den systematiske afdeling udkom i 2011 og bind II med den alfabetiske af-

deling udkom i 2012. Det er fortsat muligt at købe de to bind, som blev publiceret hos Books on Demand (www.bod.dk). De kan også erhverves som ebøger. Bind I med den systematiske afdeling svarer i hovedtræk til internetversionen, mens der ikke er noget i internetversionen, der svarer til bind II med den alfabetiske afdeling.

Jeg er mere eller mindre holdt op med at tilføje nye titler til min database, så ajourføringen af internetversionen vil kun være nogenlunde komplet til og med 2015, og det vil formentlig blive sidste gang, at jeg laver en generel ajourføring af bibliografiens internetversion.

Meningen med internetversionen var blandt andet at gøre det muligt løbende at ajourføre bibliografien, så jeg håber, at der er nogen, der er interesseret i at fortsætte arbejdet. Jeg vil gerne (efter aftale) bidrage med materiale fra min database.

På nuværende tidspunkt består internetversionen af systematisk opbyggede sider. Det giver nogle begrænsninger i søgemulighederne. Man kan fx kun i begrænset omfang søge på et forfatternavn eller på en titel og er henvist til primært at søge via bibliografiens systematik. En fordel ved den nuværende form er, at man relativt nemt støder på bibliografien, når man søger efter noget på Google, samt at den er velegnet til at printe. Hvis bibliografien skal videreføres, skal den formentlig bygges op på en anden måde, sådan at man kan søge direkte i en database.

Da vi startede arbejdet med bibliografien i 1981 i en nordisk gruppe med Olof Andrén, Gösta Hallonsten, Oskar Skarsaune og Jouko Martikainen blev oplysningerne registreret på håndskrevne kartotekskort. På nuværende tidspunkt findes de bibliografiske data i en database (FileMaker), hvor det er muligt at søge på kryds og tværs i materialet – men databasen findes kun på min private computer. Hvis nogen vil fortsætte arbejdet, kan jeg eksportere de relevante data i forskellige formater, sådan at de formentlig kan importeres i en ny database.

Den eksisterende internetversion af *Nordisk Patristisk Bibliografi* vil dog blive opretholdt i en årrække. Og selv om den ikke fremover bliver ajourført med nye titler, vil den stadigvæk være anvendelig til titler før 2016.

Holger Villadsen

Johannesakademin

Johannesakademin är en ekumenisk studie- och samtalsmiljö med fokus på den monastiska traditionen i den tidiga kyrkan. Verksamheten är förlagd till Nya Slottet (Bjärka-Säby), Linköping och Lund.

En viktig del av verksamheten utgörs av de översättningsseminarier som anordnas i samarbete med studieförbundet Bilda och Linköpings domkyrkoförsamling en lördag varje månad under terminstid. En översättningsgrupp har även bildats i Lund. Vid dessa seminarier översätts den grekiska systematiska samlingen av Ökenfädernas tänkespråk successivt till svenska. Översättningen publiceras med grekisk parallelltext under titeln Paradiset i skriftserien *Silentium Apophthegmata* (se www.silentiumskrifter.se). Hittills har nio kapitel publicerats.

Seminariet i Linköping arbetar på kapitel 15. Den grekiska texten ges ut av Britt Dahlman utifrån dels en Athos-handskrift, Protaton 86, och dels en Paris-handskrift, Parisinus graecus 2474. Översättningen görs gemensamt av seminariets deltagare med utgångspunkt från ett förberedande utkast. Såväl nybörjare som vana översättare är välkomna. Seminarierna leds av Britt Dahlman, FD i grekiska, och Per Rönnegård, TD i Nya testamentets exegetik. Översättningsgruppen i Lund har under året avslutat arbetet med kapitel 9, vilket nyligen utkommit.

Johannesakademin anordnar även andra seminarier, konferenser och kurser. Inom ramen för Johannes Teologens ikonmålararskola ges kurser i ikonografins teori och praxis.

Under 2017 har översättningsseminarierna hållits kl. 11.30–17.00 i Linköping. De har föregåtts av laudes i domkyrkan kl. 09.00, frukost kl. 09.30 och öppna lördagsföreläsningar kl. 10.15 i Mathiassalen i domkyrkotornet. Följande föredrag har hållits:

4 februari: Lars Gerdmar, ikonmålare: "Lovad vare Du – om en Franciskusikon till påven"

4 mars: Samuel Rubenson, professor i kyrkohistoria: "Att läsa ökenfäderna på medeltiden"

8 april: Simon Fuhrmann, präst i Danska kyrkan: "Mitt möte med Makariosklostret och ökenfäderna"

6 maj: Jesper Blid, filosofie doktor i antikens kultur och samhällsliv: "Nya fynd från världens äldsta kloster – Antoniosklostret i Egypten"

7 oktober: Peter Halldorf, pastor: "Monastiskt liv i Bose: Djupt revolutionärt och djärvt nyskapande"

11 november: Britt Dahlman, filosofie doktor i grekiska: "Johannes Cassianus: bryggen mellan västlig och östlig monastik tradition"

16 december: Per Rönnegård, teologie doktor i Nya testamentets exegetik: "Martin Luther: Nyttan och faran med att läsa ökenfädernas tänkespråk"

Några av de senaste föredragen från Johannesakademins lördagsföreläsningar och seminarier finns att lyssna på online: <http://johannesakademien.ekumeniskakommuniteten.se/forelasningar/> Under våren 2018 kommer morgonbön och föredrag i domkyrkan samt översättningsseminarier i Gamla domprostgården att hållas samma tider som under hösten förra året följande lördagar: 10 februari, 10 mars, 7 april och 12 maj. Den som vill få del av förberedelsematerial kan skriva till Per Rönnegård: johannesakademien.per@gmail.com

För aktuellt program och ytterligare information, se Johannesakademins hemsida: www.johannesakademien.ekumeniskakommuniteten.se och blogg: <http://johannesakademien.wordpress.com>.

Britt Dahlman

The Church of Ethiopia in Antiquity and the Middle Ages

Det nordiske forskningsnettverket Nordic Network for the Study of Judaism, Christianity and Islam in the First Millennium (NNJCI) avholdt 16.–28. april seminaret *The Church of Ethiopia in Antiquity and the Middle Ages (Jewish Traditions, Islamic Context and Indigenous Developments)* under ledelse av Outi Lehtipuu og Samuel Rubenson, samt Mengistu Gobezie Worku, som skriver en avhandling i Lund om etiopisk kirkehistorie.

Et titalls forskere og PhD-kandidater fra ulike emner var med på den to uker lange reisen rundt i Etiopia. Oppholdet begynte med seminar i Addis Abeba, og mange av deltagerne kom noen dager i forveien og deltok i den etiopiske påskefeiringe.

Fra hovedstaden fløy deltagerne til senantikkenes viktige sentrum i nord, byen Aksum, med sine obelisker og arkeologiske utgravninger. Derfra reiste gruppen videre til Zagwe-periodens hovedstad Lalibela, hvor spektakulære klippekirker skjuler seg i det etiopiske høylandet.

De nordiske forskerne besøkte dessuten etiopiske akademikere og aktive kirker og klostere, bl.a. det gamle Estifanos-klosteret ved Hayksjøen. Hele reisen var en uforglemmelig opplevelse.

Thomas Arentzen

Masterprogrammet Religious Roots of Europe i Lund 2017

Det var sista året som Helsingfors universitet var med som samarbeidspartner i masterprogrammet Religious Roots of Europe, vilket bara kan beklagas. Men de kvarvarande universiteten, Århus, Köpenhamn, Oslo och Lund, står fortfarande starka. Ett tecken på det är att den nionde årskullen startade höstterminen 2017 med en vanlig, vild blandning av skandinaviska, europeiska och utomeuropeiska studenter. Under året har programmet både fått en ny gemensam studieplan, vilket är en konst i sig med tanke på olika administrativa kulturer vid universiteten, och en nygammal webbsida, som är väl värd att besöka: www.religious-studies.net. Den nya designen står en av de tidigare studenterna, Ryszard Bobrowicz, för.

För oss i Lund har två höjdpunkter under året varit en studieresa till Israel och Palestina under våren och en öppen föreläsning med Ola Wikander under hösten. Den senare hade titeln "God in Many Languages: How Religion Changes Language and How Language Changes Religion" och följdes upp av ett samtal mellan Wikander, Natalie Lantz och Martin Ehrensverd, lett av Karin Zetterholm. Studieresan till Israel och Palestina, eller närmare bestämt till Magdala och Jerusalem med omnejd, var en del av en kurs inom RRE-programmet med titeln "Space, Art, and Identity in Synagogue, Church and Mosque". Kursen är ett samarbete mellan Lunds och Oslo universitet, och leddes huvudsakligen av Anders Runesson och Ingvild Flaskerud i Oslo, och Karin Zetterholm och Andreas Westergren i Lund. Med ett fokus på konst, arkeologi och materialkultur var studenterna under den första veckan med om en arkeologisk utgrävning. Under 2018 kommer samarbetet att utvecklas med Harvard University som tredje part.

Under året har ytterligare två studenter i Lund skrivit klart sina masteruppsatser. Moa Karlsson, som sedan har fortsatt att arbeta med

digitalisering av arabiska tänkespråk från ökenfäderna i FOWIS, skrev en uppsats på samma tema och med en databas som ett av sina arbetsredskap: "Transplanting Monastic Literature: An Investigation of an Arabic *Apophthegmata Patrum* Collection (*The Garden of the Monks* (Ar. *Bustān ar-Ruhbān*)) vis-à-vis other *Apophthegmata Patrum* sources." Och Safdar Razi Amir Ali Master, som också är imam i Trollhättan, skrev en uppsats om Mosesgestalten i shiitisk tolkningstradition: "Moses Meeting with God on Mount Sinai According to the Shia Exegetes Majlisi the Traditionalist and Tabatabae the Rationalist".

Andreas Westergren

Konferenser och seminarier

Lunds universitet, 20 mars 2017

Den patristiska dagen: Pilgrimer i den tidiga kyrkan

Vid årets patristiska dag handlade det om pilgrimsrörelsen och vilka uttryck denna tog sig i tidig kristendom, men även om förhållandet mellan tidigkristna pilgrimsfärder och de som äger rum i vår egen tid.

Den patristiska dagen ägde rum vid Centrum för teologi och religionsvetenskap i Lund, och den inleddes med kollegiets årsmöte. Under eftermiddagen hölls tre föredrag. Professor Stephan Borgehammar talade om pilgrimernas längtan till Jerusalem, medan TD Andreas Westergren fokuserade på deras hemkomst från de heliga platserna. Utifrån tidigkristna texter gavs inblickar i pilgrimsmålen betydelse för de resande, men också i den skepsis som kunde uttryckas mot denna företeelse. FD Jesper Blid Kullberg stod för ett arkeologiskt perspektiv, och vi gavs inblick i ett specifikt pilgrimsmål, nämligen St Menas vallfärdsort utanför Alexandria.

Efter föredragen följde ett panelsamtal mellan biskop emeritus Martin Lind, doktorand Lisa Buratti, och talarna, där främst förhållandet mellan tidigkristna och moderna pilgrimsfärder berördes. Dagen avslutades med en patristisk buffé.

Katarina Pålsson

Helsingfors, 12 maj och 12 november 2017

Societas Patristica Fennica, symposier: "Kyrkan, kyrkor och kyrkofäder – om Fädernas reception i olika kyrkor" och "Kyrkofäder som retoriker"

År 2017 ordnade Societas Patristica Fennica två symposier, i Kyrkans Hus i Helsingfors den 12 maj och den 12 november i det ortodoxa kulturcentret Sofia i Helsingfors. Båda var tydligt ekumeniska: både föreläsarna och deltagarna kom från olika kyrkor.

Temat för det första symposiet var "Kyrkan, kyrkor och kyrkofäder – om Fädernas reception i olika kyrkor" ("Kirkko, kirkot ja kirkkoisät"). Föreläsningarna behandlade temat från olika synvinklar: den ortodoxa, den katolska, den lutherska och den amerikanska evangeliska, både i historia och nutid. Key note speaker var professor Veli-Matti Kärkkäinen från Fuller University, USA, som diskuterade frågan varför flera av dagens evangelikala teologer är så intresserade av den tidiga kyrkans teologi.

Det andra symposiet, "Kyrkofäder som retoriker", inledde ett projekt om kyrkofädernas homiletik. Föreläsningarna handlade dels om retorik i homilier, dels om julpredikningar av Gregorius av Nyssa, Augustinus, Leo den Store och Andreas av Kreta. Professor Jouko Martikainen föreläste även om Magi enligt Moše bar Kefa. Projektet fortsätter i maj, då en expert på Augustinus homilier, professor Anthony Dupont från Leuven, kommer att vara key note speaker vid det sjätte patristiska symposiet.

Anni Maria Laato

Planerat

Lund, 15 mars 2018

Den patristiska dagen: Poetisk predikan i den tidiga kyrkan

Den patristiska dagen i Lund år 2018 kommer att handla om poesi och predikan. Inbjudna talare är Uffe Holmsgaard Eriksen, Johannes Glenthøj och Anders Piltz. För intresseanmälan kontakta katarina.palsson@ctr.lu.se.

18 maj 2018

Symposium: Homilies in Context

Societas Patristica Fennica ordnar ett symposium på engelska 18 maj 2018 på temat "Homilies in Context". För mera information kontakta anni.laato@abo.fi

Oslo, 13–15 augusti 2018

Nordiskt patristikermöte

För tionde gången i rad arrangeras *Nordiska patristikermötet*, som samlar forskare från eller verksamma i de nordiska länderna. Årets möte kommer att belysa temat senantik monasticism från olika vinklar. Ämnet har under senare år varit helt centralt inom nordisk forskning om tidig kristendom.

Nytt i år är att konferensen, på lundamiljöns begäran, ska arrangeras i Oslo och kommer att äga rum på Lysebu hotel, som ägs av Fondet for dansk-norsk samarbeid. Detta innebär att det kommer att finnas platsbegränsning.

Följande forskare har hittills tackat ja till att hålla ett föredrag: Britt Dahlman & Elisabet Göransson, René Falkenberg, Stig Frøyshov, Victor Ghica, Ingvild Sælid Gilhus, Henrik R. Johnsén, Hugo Lundhaug, Maria Munkholt, Nils Arne Pedersen och Samuel Rubenson.

Vid sidan av huvudföredragen ges även utrymme för kortare presentationer av pågående forskningsprojekt (härunder doktoranders projekt) i Norden. För ytterligare information, kontakta Leonora Onarheim Bergsjø (l.o.bergsjo@teologi.uio.no).

Åbo, 23–24 augusti 2018

Symposium: Religious Polemics and Encounters in Late Antiquity: Boundaries, Conversions and Persuasion

Åbo Akademi (Department of Theology) kommer att ordna ett symposium 23–24 augusti 2018 på temat "Religious Polemics and Encounters in Late Antiquity: Boundaries, Conversions and Persuasion". Keynote speakers är prof. Anthony Dupont och prof Gert Partoens (Belgium). För mera information: anni.laato@abo.fi

Övrigt

*Aarhus universitet,
Ny ph.d.-studerende*

Lasse Løvlund Toft blev i 2016 ansat som ph.d.-studerende ved Afdeling for Teologi, Aarhus Universitet, men arbejdede først et halvt år ved universitetet i Durham. I sit ph.d.-projekt vil Lasse Løvlund Toft undersøge, de hagiografiske udviklinger i de syriske, litterære traditioner om de sydarabiske martyrer, der blev henrettet i byen Najrān (i det nuværende Saudi-Arabien på grænsen til Yemen) i senantikken.

Projektet er et litterært, komparativt studie af de syrisk-kristne tekster, der omhandler martyrerne i Najrān, med fokus på stilistiske, mnemotekniske og ideologiske udviklinger i denne fluktuerende litteratur.